

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๑๒๙-๑๓๐

๑. ในกาลต่อมา เมื่อพระศาสดาประทับอยู่ในกรุงโกสัมพี, ลามแลสักการะเป็นอันมาก เกิดขึ้นแต่พระตถาคตพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ๆ มนุษย์ทั้งหลายในกรุงโกสัมพีนั้น มีมือถือผ้าและเภสัชเป็นต้น เข้าไปสู่วิหารแล้วถามกันว่า "พระศาสดาประทับอยู่ที่ไหน ? พระสารีบุตรเถระอยู่ที่ไหน ? พระมหาโมคคัลลานเถระอยู่ที่ไหน ? พระมหากัสสปเถระอยู่ที่ไหน ? พระภัททิยเถระอยู่ที่ไหน ? พระอนุรุทธเถระอยู่ที่ไหน ? พระอานนทเถระอยู่ที่ไหน ? พระภาคเถระอยู่ที่ไหน ? พระกิมพิลเถระอยู่ที่ไหน ?" ดังนี้แล้วเที่ยวตรวจดูที่หนึ่งแห่งอสิติมหาสาวก ๆ ชื่อว่าผู้ถามว่า "พระเทวทัตเถระนั่งหรือยืนที่ไหน ?" ดังนี้ ย่อมไม่มี ๆ พระเทวทัตนั้นจึงคิดว่า "เราวชพร้อมกันด้วยคากยะเหล่านี้เหมือนกัน, แม้คากยะเหล่านี้ เป็นขัตติยบรรพชิต, แม้เราก็คือขัตติยบรรพชิต, พวกมนุษย์มีมือถือลามและสักการะแสวงหาท่านเหล่านี้อยู่, ผู้เอ๋ยถึงชื่อของเราน่าจะได้มี, เราจะสมคบกับใครหนอแล พึงยังใครให้เสื่อมใสแล้วยังลามและสักการะให้เกิดแก่เราได้" ๆ ที่นั่น ความตกลงใจนี้มีแก่เธอว่า "พระเจ้าพิมพิสารนี้ พร้อมกับบริวาร ๑๑ นหุต ทรงดำรงอยู่ในโสตปัตติผลแล้ว ด้วยทสสนะเป็นปฐมนั้นแล, เราไม่อาจจะสมคบกับพระราชานี้ได้, แม้กับพระเจ้าโกศล เราก็คงไม่สามารถจะคบได้, ส่วนพระอชาตศัตรูกุมาร พระโอรสของพระราชานี้แล ยังไม่รู้คุณและโทษของใคร ๆ, เราจักสมคบกับกุมารนั้น" ๆ พระเทวทัตนั้นออกจากกรุงโกสัมพี ไปสู่กรุงราชคฤห์นฤมิตเพศเป็นกุมารน้อย พันธสรพิช ๔ ตัว ที่มีมือและเท้าทั้ง ๔, ตัวหนึ่งคือ, ตัวหนึ่งทำเป็นเทริดบนศีรษะ, ตัวหนึ่งทำเฉียงบ่า, ลงจากอากาศด้วยสังวาลงูนี้ นั่งบนพระเพลาของพระอชาตศัตรูกุมาร, เมื่อพระกุมารนั้นทรงกลัวแล้ว ตรัสว่า "ท่านเป็นใคร ?" จึงถวายพระพรว่า "อาตมาคือเทวทัต," เพื่อจะบรรเทาความกลัวของพระกุมาร จึงกลับอวดภาพนั้น เป็นภิกษุทรงสังฆาฏี บาตรและจีวรยืนอยู่เบื้องหน้า ยังพระกุมารนั้นให้ทรงเสื่อมใส ยังลามและสักการะให้เกิดแล้ว ๆ

๑ อปรภาค สตฺถริ โภสมพิยํ วิหรนฺเต สสาวกสงฺฆสฺส ตถาคตฺสฺส มหนฺโต
ลามสกุกาโร นิพฺพตฺติ ฯ ตตฺถ วตฺถเมสชฺชาทิตฺตถา มนุสฺสา วิหารํ ปวิสิตฺวา กุหิ สตฺถา
กุหิ สาริปฺตตฺตเถโร กุหิ มหาโมคคฺคฺลลานตฺเถโร กุหิ มหากสฺสปตฺเถโร กุหิ ภาทฺธิยตฺเถโร กุหิ
อนุรุทฺตตฺเถโร กุหิ อานนฺทตฺเถโร กุหิ ภาคฺคตฺเถโร กุหิ กิมฺพิลตฺเถโรติ อสีติมฺหาสวากานํ
นินฺนุญฺจฺจฺจฺจํ โอลเณนฺตา วิจฺรนฺติ ฯ เทวตฺตตฺเถโร กุหิ นินฺนุโน วา ลฺลิตฺวา วาติ ปุจฺจนฺโต
นาม นตฺถิ ฯ โส จินฺตฺติ อหํ เอเตหิ สทฺธิเยว ปพฺพชฺชิตฺวา เอเตปิ ชตฺตฺติยปพฺพชฺชิตา อหํปิ
ชตฺตฺติยปพฺพชฺชิตฺวา ลามสกุการฺหตฺถา มนุสฺสา เอเต ปฺริเยสนฺติ มม นามํ คเตทาปิ นตฺถิ เณ
นุ โข สทฺธิ เอกโต หุตฺวา กํ ปสาเทตฺวา มม ลามสกุการํ นิพฺพตฺเตยฺยนฺติ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ
อโย ราชา พิมฺพิลาโร ปฺลุมทสฺสเนเนว เอกาทสนฺหุเตหิ สทฺธิ โสตาปตฺติผลฺล ปตฺติจฺฉิตฺวา น สกฺกา
เอเตน สทฺธิ เอกโต ภาวิตฺุ โภสฺสรณฺญาปิ สทฺธิ น สกฺกา เอกโต ภาวิตฺุ อโย โข ปน รมฺญ
ปฺตฺติเต อชาตสฺตฺตฺตฺกุมารो กสฺสจฺจิ คฺคฺนโหสิ น ชานาติ เอเตน สทฺธิ เอกโต ภาวิตฺุสสามีติ ฯ โส
โภสมพิยํ ราชคหํ คนฺตฺวา กุมารกวนฺธํ อภินิมฺมิณิตฺวา จตฺตาริ อาสีวิเส จตฺตฺสฺส หตฺถปาเทสุ
เอกํ คีวาย พนฺธิตฺวา เอกํ ลีเส จุมฺพญฺกํ กตฺวา เอกํ เอกํสํ กริตฺวา อิมาย อหิมฺชลา
อากาสโต โอรุยฺห อชาตสฺตฺตฺตฺสฺส อจฺจฺจเณ นิสฺสีทิตฺวา เตน ภาเตน โภสิ ตฺวนฺติ วุตฺเต อหํ
เทวตฺตฺติเต วตฺวา ตสฺส ภาวโนหนตฺถํ ตํ อตฺตภาวํ ปฏฺฐิตฺุหริตฺวา สงฺฆาภิปตฺตจิวรรธโร ปฺรโต
ลฺลิตฺวา ตํ ปสาเทตฺวา ลามสกุการํ นิพฺพตฺเตลฺลิตฺวา ฯ

๑. ในกาลต่อมา เมื่อพระศาสดาประทับอยู่ในกรุงโกสัมพี, ลามแลสักการะ**เป็นอันมาก** เกิดขึ้นแต่พระตถาคตพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ฯ มนุษย์ทั้งหลายในกรุงโกสัมพีนั้น **มีมือถือผ้าและเกาส์เป็นต้น** เข้าไปสู่วิหาร แล้วถามกันว่า "พระศาสดาประทับอยู่ที่ไหน ? พระสารีบุตรเถระอยู่ที่ไหน ? พระมหาโมคคัลลานเถระอยู่ที่ไหน ? พระมหากัสสปเถระอยู่ที่ไหน ? พระภททียเถระอยู่ที่ไหน ? พระอนรุทธเถระอยู่ที่ไหน ? พระอานนทเถระอยู่ที่ไหน ? พระภคฺฉุเถระอยู่ที่ไหน ? พระกิมพิลเถระอยู่ที่ไหน ?" ดังนี้แล้วเที่ยวตรวจดู**ที่นั่ง**แห่งอสีติมหาสาวก ฯ

๑ อปรมาเค สตุถริ โภสมพิยํ วิหรนเต สสาวกสงฆสฺส ตถาคตสฺส **มหนฺโต** ลามสกุภาโร นิพพุตติ ฯ ตตฺถ **วตฺถุเสชฺชชชาติหตฺถา** มนุสฺสา วิหารํ ปวิสิทฺวา กุหิ สตุธา กุหิ สารีปุตฺตเถโร กุหิ มหาโมคฺคฺลฺลานเถโร กุหิ มหากัสสปเถโร กุหิ ภทฺทียเถโร กุหิ อนรุทธเถโร กุหิ อานนทเถโร กุหิ ภคฺฉุเถโร กุหิ กิมพิลเถโรติ อสีติมหาสาวกานํ **นินฺนํฐานํ** โอลเณนตา วิจรนฺติ ฯ

ชื่อว่าผู้ถามว่า "พระเทวทูตเถระนั่งหรือยืนที่ไหน ?" ดังนี้ ย่อมไม่มี ฯ พระเทวทูตนั้นจึงคิดว่า "เราบวชพร้อมกันด้วยศากยะเหล่านี้เหมือนกัน, แม้ศากยะเหล่านี้ **เป็นขัตติยบรรพชิต**, แม้เราก็เป็นขัตติยบรรพชิต, พวกมนุษย์มีมือถือลามาและสักการะ**แสวงหา**ท่านเหล่านี้อยู่, ผู้เอ่ยถึงชื่อของเราบ้างมิได้มี, เราจะสมคบกับใครหนอแล พึงยังใครให้เสื่อมใสแล้วยังลามและสักการะ**ให้เกิด**แก่เราได้" ฯ

เทวทูตตฺเถโร กุหิ นินฺนโน วา ลฺหิตฺวา วตฺติ ปจฺจนฺโต นาม นตฺถิ ฯ โส จินฺเตสิ อหํ เอเตหิ สทุธิเยว ปพฺพชิตฺเอเตปิ **ขตฺติยปพฺพชิตา** อหํปิ ขตฺติยปพฺพชิตฺเอเต ลามสกุภาโร มนุสฺสา เอเต **ปริเยสนฺติ** มม นามํ คเหตวาปิ นตฺถิ เกน นุ โข สทุธิ เอกโต พุทฺธา กํ ปสาเทตฺวา มม ลามสกุภาโร **นิพพุตเตยฺยนฺติ** ฯ

ที่นั่น ความตกลงใจนี้มีแก่เธอว่า "พระเจ้าพิมพิสารนี้ พร้อมกับบริวาร ๑๑ นหุต ทรงดำรงอยู่ในโศดาปัตติผลแล้ว ด้วยทัสสนะเป็นปฐมนั้นแล, เราไม่อาจจะสมคบกับพระราชานันได้, แม้กับพระเจ้าโกศล เราก็ดำรงจะคบไม่ได้, ส่วนพระอชาตศัตรูกุมาร พระโอรสของพระราชานันแล ยังไม่รู้คุณและโทษของใคร ๆ, เราก็จักสมคบกับกุมารนั้น" ๑

อดสส เอตทโหสิ อยํ ราชา พิมพิสารโ ปรหมทสฺสเนเนว เอกาทสนหุเตหิ สหฺธิ โสตาปตฺติผลแล
ปติฏฺฐิต น สกฺกา เอเตน สหฺธิ เอกโต ภาวิตุ โกสลรณญฺปิ สหฺธิ น สกฺกา เอกโต ภาวิตุ
อยํ โข ปน รณญฺเ ปตฺโต อชาตสตุตฺกุมารโ กสฺสลจิ คุณโทสํ น ชานาติ เอเตน สหฺธิ
เอกโต ภาวิสสามีติ ๑

พระเทวทัตนั้นออกจากกรุงโกสัมพี ไปสู่กรุงราชคฤห์นั้นฉิมิตเพตเป็นกุมารน้อย พินอสรพิษ ๔ ตัว ที่มีมือและเท้าทั้ง ๔, ตัวหนึ่งคือ, ตัวหนึ่งทำเป็นเทริดบนศีรษะ, ตัวหนึ่งทำเจี๋ยงบ่า, ลงจากอากาศด้วยสังวาลงูนี้ นั่งบนพระเพลาของ พระอชาตศัตรูกุมาร, เมื่อพระกุมารนั้นทรงกลัวแล้ว ตรัสว่า "ท่านเป็นใคร ?" จึงถวายพระพรว่า "อาตมะ คือเทวทัต," เพื่อจะบรรเทาความกลัวของพระกุมาร จึงกลับอ้อมกอดนั้น เป็นภิกษุทรงสังฆาฏิ บาตรและจีวรยืนอยู่เบื้องหน้า ยังพระกุมารนั้นให้ทรงเลื่อมใส ยังลามและสักการะให้เกิดแล้ว ๑

โส โกสมพิโต ราชคหํ คนฺตวา กุมารกวนณํ อภินิมมินิตฺวา จตฺตารโ อาสีวิเส จตุสฺ
หตฺถปาเทสฺส เอกํ คีวาย พนฺธิตฺวา เอกํ สีเส จุมพฏฺกํ กตฺวา เอกํ เอกํสํ กริตฺวา อิมาย
อหิเมขลาย อากาสโต โอรุยฺห อชาตสตุตฺสส อุจฺจนฺเด นิสีทิตฺวา เตน ภีเตน โกลิ ตฺวานฺติ
วุตฺเต อหํ เทวตฺโตติ วตฺวา ตสฺส ภยวิเนหนตฺถํ ตํ อตฺตมารํ ปฏิสํหริตฺวา สงฺฆาฏิ-
ปตฺตจิวรรโ ปรโต ลฺลตฺวา ตํ ปสาเทตฺวา ลามสฺกการํ นิพฺพตฺเตสิ ๑